

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy hóra . . . 25 K Félévre . . . 150 K
Negyedévre . . . 75 K Egész évre . . . 300 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 1 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik hétfő kivételével minden nap
Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

Lenni vagy nem lenni . . .

Irta Udvardy Miklós

A magyarság ma élő nemzedékét gigászi problémák megoldása elé állította a végzet. A történelmi lét vagy nemlét kérdése hosszú századok óta nem meredt felénk olyan fenyegetően, mint ma. Elértük a várvárt függetlenséget, önállóságot, visszanyertük teljesen szabad kezünket, de oly rettenetes belső leromlás árán, oly szédületes chaosz közepébe sodortatva, annyira elerőtlenedve, annyira iránytalannul imbolyogva, oly halálos beteg, rettenetes erők fantasztikus dulása-száguldása közepette, hogy szinte már csak csodákban várunk segítséget. A magyarság sajkája elhagyatva, megéltve, stülédőben, legénységének ereje-fogytán, ott hányódik kitaszítva a nagy világ háborgós tajtékzó oceánján. És sujt bennünket az ősi turáni átok: a visszavonás, az egyenletlenkedés. És sujt bennünket a végzet. Nagy idők — kicsiny emberek. Nincs egy erős kar, mely megragadná a tört kormányrudat, egy erős agy, mely irányt szabna a lángész ihletével, amely magával ragadná a nemzetet, amely vinné, hogy áttörve a viharok, a retentő összeomlás veszes, romboló, eget csapkodó hullámain, emberfeletti erővel biztos célkitűzéssel vigye a sajkát be a jobb, a biztosabb jövő, új századok életet jelentő vizeire.

Mit kell itt tenni? Először a vaksötétségben állapítsuk meg hol vagyunk, hová sodort a végzet, merre járunk, milyen vizek közepén? Aztán talpra! A kijelölt új irány felé, minden vége erőtt összeszedve, egyúttal, egybehangzóan, harmóniában!

Csakugyan egy új világ van kialakulóban körülöttünk. Új térkép, új nemzetek, új államok, új eszmék, új erők, új kapcsolódások, új érdekek, új ellentétek. A rozsdás vén abroncs, a Habsburg császári hatalom leeseit a korhadó hordóró, a monarkiaról. Magunkra maradtunk, mint az újjunk, egyedül, rokonalanul, 9 milliónyi maroknyi magyarok, körülöttünk nyüzsgő, felettünk óriás messzeségbe veszőn háborgó 200 millió szlávnak tengerében, kicsiny síkföldünkre, csonka kis országunkra utalva.

Vajjon lesz-e újabb századokra, lesz-e egy új ezredévre megállása a magyarnak a szláv tenger közepén, a szláv délfele törés, áramlás irányába esvén?

Ez az első óriás probléma?

Mert az orosz kolosszus, előbb vagy utóbb — egy pár év nem idő a történelem mértékében — talpra fog állni, s lerázza a sári zsarnokság, paraszlavizmus, a kancsuka és a szibériai ólombányák rettenetes, butító, elviselhetetlen igáját, a szédítő extrémításokból leniggadva, ku tartariaiommai fog telitődni, demokratikus államszerkezetben fog szerveződni, s szunnyadó óriás erőt felszabadulván, fel fogja szivni a hozzáképest parány „nagy szláv” államokat: Nagy-csehország, Nagy-Szerbia; s a fajban rejlő expansió erejével gázol át a maroknyi magyar, vagy ellentárol román nemzeteken. És annál inkább, minél inkább kiépíti elővd, a szláv délfele törés ellen a Brit birodalom, indiai, mezopotámiai, kisázsiai érdekeit védve; és minél inkább szorítja nyugat és délnyugat felé a szláv óriás hőmpölygését keleiről, az ázsiai continensen csendben, de annál céltudatosabban és szívósabban hódító — elnyomuló sztnes vezérfaj — a felkelő nap lobogója alatt. Ez a század jól meg fogja ismerni azt a lobogót, amely felé 8—900 millió ázsiai sztnes tekint máris ösztönszerűen, talán még csak tudata alatt hordva százados elnyo-

matásainak néma vágyában kisarjadt álomeszményeit, melyeket azonban mind valóságra fognak korbácsolni az új eszmék vihara és a történelmi haladás vastörvényei.

Ebbe a prespectívába kell beállítani a magyar ma minden kérdését és valamennyit ebből a nézőpontból kell megoldása felé lendíteni. Mert a kis kérdésekre, a kis problémákra nincs időnk, azokon nem rágódhatunk. Ma az életösztön, a halálos fojtogatásban kell, hogy akár szivtelenné tegyen bennünket. Ma a magyarság nagy, talán eddigi európai életünk folyama alatt a legnagyobb problémája áll előttünk.

Új orientációt kell keresni. Új kapcsolatokat, új barátokat. Jó messzire előre nézve a jövőbe, megkeresni új elhelyezkedésünk törvényeit s már ma azok szerint irányítani kis államunk hajóját. Megalkudni, nekünk kedvező érdekaramlatokba bekapcsolódni, ellentétes áramlatokat ha lehet fentartani, ha nincs erőnk a szembeszálláshoz: kikerülni.

És ami fő, *ittthon újra berendezkedni.* Legalább egy pár tíz, erőteljes lélegzetet vegyünk, hogy legyen még erőnk ahhoz, hogy a ránk következő esztendőknél a nemzet, a faj zömét átvigyük. Hogy amit mi elvesztettünk, azt egy jövő generáció, melyet erősnek kell nevelnünk, visszaszerezhesse. És hogy mi magunk is készen legyünk, ha kell már most, minden pillanatban, minden eshetőségre. Ehez megnyugvás, ehez lehiggadás, ehez a lelkek lenyugvása, a testek megerősödése, ehez rend, konzolidáció, egy kis nyugalom, egy kis jóllakás, egy kis erőgyűjtés kell. Ehez a tömegek, a felizgatottak, a szenvedők, a vértket ontók, a sanyargatottak felemelése, felkarolása kell. Hitük visszaadása. Bizalmuk felkeltése.

És kell az, hogy a távoli államok — volt ellenségek és semlegesegek — észrevegyék a szándékot nálunk és észrevegyenek némi eredményeket, kézzel megfoghatókat is. Nekünk is erősen segíteni kell ezt az észrevevést. Világ-

propagandát kell szembe szegezni mellettünk — az ellentük harcoló propagandával szemben.

De aztán induljon meg az új irányokban energikus, komoly, áthatatos munka, kitzve elérhető célokot és haladva feljűk — minden belső ellenáramlat lefékezésével, ha kell, le-gazolásával.

Azt a lépést, amelyet 1849-ben megállítottak, tovább kell tennünk az igazi demokratikus haladás felé. 71 esztendőt kell újra kezdenünk. Mélységes, komoly, erőteljes, szociális reformokkal kell a tömegeket felemelni. Jobb kulturális, szociális és gazdasági kialakulás felé széles, új ösvényt, ha kell fejszékkal vágni. Az lesz a mai időkben történelmi méretekkel kimagasló államférfiu, vezér, aki meglátja, hogy ezeken a területeken közel egy évszázadot ki-pótoló hatalmas lépést kell megtenni előre a magyarságnak. Aki megtudja értetni ennek a lépésnek a szükségességét, aki a mai nemzedék fölé emelkedve vaskézrel és hideg aggyal a jövőbe nézve lendit bennünket előre ezen az uton, amelyet testünkön éreztető világáramlatok ellenállhatatlan elsodró ereje a haladás, a történelem meg nem állítható vaskényszere jelöl ki, az a magyar nemzetnek egy új életet biztosít, vagy legalább is lerakja ahhoz a fundamentumokat.

Csodákat ne várjunk. És még kevésbé várjunk gyors javulást. És tegyék kevésbé várjuk azt jelszavaktól.

Csak önmagunkban bizhatunk. Csak a magunk erejétől várhatunk új talpraállást és csak hosszas, nehéz, verejtékes, céltudatos munkától várhatunk eredményeket. A jelszavak csak tévutakra visznek. Pedig ma alig van időnk a lesiklásokhoz és kiábrándulásokhoz.

Erőnket külső erőkhöz kell mérni és a relatív legjobb utat kiválasztva, ha kell összeszorított fogakkal — kisebb kérdések megoldását jobb időkre téve el — minden erőtt összeszedve induljunk egyetértésben az új utra. A honmegtartás új nehéz évszázadai elé.

Az új kormány kinevezése

Emich Gusztáv rendkívüli követ

Budapest, július 20. (Nemzeti St. tel. jel.) A hivatalos lap mai száma közli a régi kormány felmentéséről s az új kormány kinevezéséről szóló kormányzó kéziratokat. A kormányzó a külügyminiszter előterjesztésére Emich Gusztáv volt kereskedelmi minisztert rendkívüli követé és meghatalmazott miniszterre nevezte ki. Ennek folytán valószínű, hogy lefog mondani Hódmezővásárhely I. kerületének képviselői mandátumáról.

Budapest, július 20. (Nemz. St. tel. jel.) Az új kormány tagjai ma már hivatalukban munkához láttak. A miniszterelnökségnél ma bucsuzott el Simonyi Semadam Sándor a tisztviselőkartól, s utána Teleki Pál gróf mu-

latkozott be. Telekit Fehér László államtitkár üdvözölte. A miniszterelnök megköszönte az üdvözlést.

Mondhatom, nehéz szívvel s meglehetősen nehéz gonddal veszem át az új munkakört. Ha az ember a történelmi távlatot nézi, egészen másképpen ítéli meg az eseményeket. Ebből a távlatból tekintve én is remélem, hogy amihez most hozzáfogtam s amit már Szegeden megkezdünk: a helyreállítás munkája s kitzdelem azzai az irányzatú, amely most fél Európát fenyegeti, sikerrel fog végződni. Kérem minden egyes ember odaadó munkásságát!

A tisztviselők a miniszterelnök szavait lelkes ovációval fogadták.

Ausztria bojkott-kára: négy milliárd

Bécs, július 20. (Nemzeti St. tel. jel.) A keresztyén vasutasok szakszervezetének gyűlésén a bojkottal kapcsolatban Kirchner Pál kijelentette, hogy Ausztria nyomorúságos helyzete a bojkott miatt van. Ha Magyarországgal jó barátságban lennének, mondogta, az amerikai élelmiszer helyett a jóval olcsóbb magyarországi élelmiszerekben lenne részünk. A gabonáért a magyar kormányval megkötött szerző-

dés szerint 6, a sajátért 10, az amerikaiért 31 koronát fizetünk, s így 25 koronát takarítanánk meg, ami a mi pénzünkben 4 milliárd korona nemzeti vagyont jelentene.

Bécs, jul. 20. A bécsi munkástanács ismét 2 vagon Németországba szánt gyümölcs és zöldség küldeményt foglalt le. A magyar külügyminiszter lépéseket tett az osztrák önhatalmu eljárás megakadályozására.

Benczur Gyula

Majdnem nyolc évtizedes, szorgalmas, becsületes munkában eltelt, eredményekben gazdag és jellegzetesen magyar életpálya csillaga hanyatlott le a nógrádmegyei Doldnyban. Meghalt Benczur Gyula, a magyar festőművészet doyenja, az Országos Festészeti Mesteriskola igazgatója, az akadémikus magyar festészet lánglelkű apostola és képviselője. Aki nemcsak nevében hordozta magyarságát, hanem szívében is, akit nem tudott elszédelteni, eltántorítani hitétől, nemzetétől sem a német künstler-ek gyermekes bohémiája, sem a francia artisták könnyelmű sviháksága. Magyar volt ő művészeti világkörütnak minden állomáshelyén, s magyar maradt Münchenben is, Pölty mester műtermében, hol monumentális koncepciójának szunnyadó csiráihoz az első delejes szikrákat kapta. Magyar maradt akkor is, mikor két nem magyar tárgy remekművét a művészi alkotások iránt szigorú Anglia vásárolta meg sietve és kérve-kért tőle újabbakat, monumentálisabbakat. Nem hajlott a csábításra és kicsiny és árva nemzete eseményekben dústörténelmében keresi önmagát és géniuszt. A Hunyadi bucsuja és a Rákóczi elfogatása után megfesti a Vajk megkeresztelését, e legteljesebb, színekben leggazdagabb remekművét. 1875-ben a magyar művészsors szisztemája szerint Münchenbe kerül vissza, mint Lajos király dédelgetett kedvence, s a festő Akadémia tanára. De mintha a magyar Géniusz állott volna bosszút rajta, alig alkot valamit, s a honvégytől sarkalva nyolc év múlva hazajönni kényszerül. Az élete derekán álló nagy-növű művész minden ambícióját az ifjú magyar festőművész-gárda nevelésére fordítja.

Oktat, nevel, buzdít, — buzdón, kitartással és türelemmel. Mindvégig következetes és hű marad mesteréhez és ideáljához, Piskoltyhoz, s a monumentalitásban csucsosodó akadémiai festészethez. Milléniumi hódolata örök büszkesége lesz a Szépművészeti Múzeumnak. Színeinek elevensége és túlfutottsága határozott ellentétben állott ugyan azzal a művészi naturalizmussal, mely éppen akkor indult hódító útjára, mikor ő tanári munkásságát idehaza megkezdte, a pillanatok élethű megrögzítése, az arcok és izmok szenvedélye és beszéde azonban sohasem tudta eltántorítani tőle hűséges bámulóit és barátait, akik még akkor is kitartottak mellette, amikor a kommuné félszeg és groteszkül szélsőséges futurizmusa és kubizmusa diktált és parancsolt az önnak és ecsetnek egyaránt. A nemzet széles rétegei, a nagy tradíciókért hevülő, azokból okuló és azok mellett hiven kitartó gondolkodók ma is azt látják Benczurban, ami mindig volt: a nemzeti ideák, a nemzeti hagyományok ragyogó tollu képiróját.

Halála a magyar Géniusz elcsendesedése idején mérhetetlen vesztesége nemzetének és pótolhatatlan kára a magyar festőművészetnek. Mintha a jósköltő szava teljesednék:

... S elhullanak legjobbjaink a hosszú harcok alatt! Egymás után dőlnek ki mind... Vajjon azért-e, hogy velük sirba hulljon a magyar dicsőség midőrkre, vagy azért-e, hogy nyomukban ujak, még nagyobbak, még óriásibbak jöjjenek, akik új fényt, új hirt, új dicsőséget szerezzenek a mindenkitől elhagyott árva nemzetnek? ...

Orosz foglyok hazaszállítása

Jól esik látnunk, hogy végre valahára komolyan kezdenek foglalkozni maguk az érdekeltek is azzal, hogy a még hadifogságban sanyalódó fiaik mentől hamarabb hazaszállítsanak és keserű rabjuknak rövidesen vége szakadjon. Balmazújváros község, annak idején mint megirtuk, önkéntes adakozásra hívta fel a község lakóit, a községbeli foglyok hazaszállítási költségeinek sürgős előteremtésére... Célszerűnek tartanánk, ha a hadifoglyok hazaszállítási ügyével a járások főszoigabirói is foglalkoznának és a hajduszoboszlói volt főszoigabiró példáján elindulva, személyes befolyásuk latbavetésével igyekeznének a községek előjáróságait egy tekintélyes összeg felajánlására bírni.

A hajduszoboszlói járás volt főszoigabirójának, Kovács Gábornak lelkes felhívását nem várt siker koronázta. A románok és vörösek által több ízben kirabolt községek egymással versenyezve igyekeztek a főszoigabiró nemes intencióját magukévá tenni és Földes község 24.000, Hajduszovát 30.000, Nádudvar 50.000, Püspökladány 64.000 koronát adományozott e nemes célra és amint értesülünk a járás még két községe Kaba és Tetétlen sem fognak hátramaradni társközségeik adományai mögött. Jól jegyezte meg Kovács főszoigabiró felhívásában: „Büszkeségünk nem engedheti meg, hogy a külföld, mely gyalázni egy percre sem szánt meg bennünket, újabb tápot kapjon és ujjal mutasson ránk tehetetlenségünk miatt és hogy idegen rabságban sanyalódni hagyott véreink átka és megvetése szálljon erre a szerencsétlen országra. Szegényen, kifosztva, idegen hordák által letiporoljunk, de a magyar ember szívóságát és nemzeti büszkeségünket nem tudták kioltni belőlünk“. Ha minden főszoigabirónk így viseli szívén hadifoglyaink sorsát, akkor, de csakis akkor fog beteljesedni az az epedve várt idő, hogy keblünkre ölelhetjük rövidesen 5 évi keserves szenvedés után a szerelő édes apát, az epedve várt hitvest és rég nem látott gyermeket.

A lengyel tiltakozás
Budapest, július 20. (Nemz. St. tel. jel.) A lengyel kormány párisi követsége úján, mint a varsói lapok írják, tiltakozást jelentett be a szeptemberi és árvamegyei népszavazás miatt. A lengyel kormány nem ismerheti el magára nézve kötelezőnek a vezér-elvként a döntő bírósági eljárás alapjára helyezkedik. Patek külügyminiszter ezt tudomásul adta Millerandnak és Benes cseh külügyminiszternek.

Hollandok a magyar bojkott ellen

Hága, július 20. (N. St. t. j.) A Rotterdamisch Curant jelenti, hogy a holland szakszervezetekben erős drámlát indult meg a Magyarország ellen folytatott bojkott felfüggesztése iránt. Most azok a körök is, amelyek az osztrák elvtársakat rávették a bojkott végrehajtására, csak a sikernek valami gyenge látszatát igyekeznek kicsikarni, hogy ennek a révén a bojkottot, amely Ausztriát erősen sújtja, felfüggeszék.

Lángban az egész Kis-Ázsia

London, július 20. (Nemzeti St. tel. jel.) A „Temps“ jelenti, hogy a franciák Szíriában 24 óras ultimátumot intéztek Feysal emirhez, aki Damaskusba haditanácsra hívta össze az arab vezéreket. A haditanács nem teljesítette a francia követeléseket s az ultimátumra, amely ma járt le, nem is válaszolt. Feysal emir ma kihirdette az általános mozgósítást. Az összes mohamedánokat szent háborúra hívják. Egész Kis-Ázsiában erős özszecsapások vannak, mindentől lángolva dúl a harc.

X	X	X	X	X	X	X
X	X	X	X	X	X	X
X	X	X	X	X	X	X
X	X	X	X	X	X	X
X	X	X	X	X	X	X
X	X	X	X	X	X	X
X	X	X	X	X	X	X
X	X	X	X	X	X	X
X	X	X	X	X	X	X
X	X	X	X	X	X	X

Hindenburg merénylője

Hannover, július 20. (Nemz. St. tel. jel.) A rendőrök leirtóztattak egy Gallien nevű munkást, akit azzal gyanúsítanak, hogy ő tört be s lött rá revolverrel Hindenburg tábornagra.

Románia lesben áll

Bukarest, július 20. (Nemz. St. tel. jel.) A Damián ügyvétség jelenti, hogy Avarescu román miniszterelnök kijelentte az újságíróknak, hogy a kormány felelőssége teljes tudatában figyeli a külpolitikai eseményeket s a kormány megtalálja az alkalmas időpontot, amikor a románok a legkedvezőbb körülmények között beleszóllhatnak az eseményekbe.

A keresztyén vasutasok nagygyűlése

Megalakult az ÉME vasutas szakszervezetje

Minden politikai vonatkozástól mentes, új társadalmi alakulatba tömörültek Debrecen város vasuti alkalmazottai vasárnap délelőtti nagygyűlésükön. Új társadalmi alakulatba, az Ébredő Magyarok Egyesületének vasuti szervezetébe kapcsolódott bele, hogy anyagi és családi érdekeik ne legyenek többé kiszolgáltatva a betolakodott zsidó hivatali-főnökök kényekedvének. A másfél millió keresztyén magyar tagot számláló ÉME minden bizonnyal kellek meg tudja védeni a vasutasok érdekeit ott, ahol mellözésről, feltolakodásról és kinullázásról lehet szó. Örömmel állapítjuk meg, hogy a debreceni vasutasok megértették az idők intő szózatát, oklik társadalmi szervezetenységük óriási hátrányain és kivétel nélkül megjelentek valamennyien a nagyállomás III. osztályú várótermében a vasárnap délelőtti 11 órára összehívott nagygyűlésre.

Mintegy 1500 hallgató jelenlétében nyitotta meg a gyűlést id. Bárdossy Gyula, aki beszédében a vasutas társadalom helyzetét vázolta, rámutatott a tömörülésben rejlő erőre, s megemlítette, hogy az ÉME budapesti vasutas szervezete máris lépéseket tett Keleti Dénes kormánybiztosnál, hogy minden vasutas sürgősen 1500 korona rendkívüli segélyt kapjon. Azután ismertette a zsidó-kérdés megoldásának rendkívül fontosságát, rámutatott a menekülő magyarok és a vagonlakók mérhetetlen szenvedéseire, s a Bécsből irányított zsidó-bojkottra, melyre az önértetes keresztyén vasutasoknak csak egy válasza lehet: az ellenbojkott akkor is, ha már a bécsi zsidók korgó gyomra megelégette azt. Rátért az újból bujtogató, újból szervezkedő zsidó-bolsevizmusra, s az ÉME nevében kijelentette, hogy ha ismét kommunista veszély fenyegetné az országot, a keresztyén magyarság kénytelen lenne először belső ellenségeivel leszámolni s azután teljes erejével a külső ellen menni.

A lelkes éjjenzéssel és tapsal fogadott elnöki megnyitó után Csap Ferenc központi kiküldött szólalt fel, majd Iványi Béla dr egyet. tanár, az ÉME debreceni csoportjának elnöke beszélt s rámutatott arra a szomorú és sajnálatos tényre, hogy a keresztyén Csonkamagyarországon a keresztyén magyarságot a szó szoros értelmében védeni kell a külföldön megszervezett zsidósággal szemben. Erre az önvédelmi harcra, az erre való tömörülésre hívta fel a debreceni vasutasokat.

Utána Tótin Andor állomásfőnök szólította fel a vasuti alkalmazottakat, hogy példája után indulva lépjenek be mindannyian az ÉME vasuti szervezetébe.

A nagygyűlés végül kimondotta, hogy megalakítja a debreceni helyi csoportot s abban a vasutasok teljes számban résztvesznek. A szervezéshez Bajusz Gyula hivatalnokot, Takács Mihály kocsi rendezőt és Weinrauch István kaulaut küldték ki.

A gyűlés ezután Iványi dr újabb felszólalása, majd Bárdossy elnök zárószavai után véget ért.

Új magyar egyetem Kolozsvárott

Az erdélyi püspökök állítják fel

Kolozsvár, július 20. (Nemz. St. tel. jel.) A megszállott Erdélyben nagy elkéserevést kellett, hogy az ősi kolozsvári magyar egyetemet megszüntették és így a magyarok főiskola nélkül maradtak. Most az erdélyrészi magyar püspökök többszöri kérésére a románok megengedték, hogy Kolozsvárott magyar egyetem állítsassék fel, mely teljesen független lesz a kolozsvári román főiskolától. A megszervezés részleteinek megtárgyalására a román kormány a legrövidebb időn belül érintkezésbe lép a magyar püspökökkel.

A kínai forradalom

London, július 20. (Nemz. St. tel. jel.) A Times jelenti: A kínai forradalom egyre növekszik s már a fővárost is veszélyezteti. Pekingben a pánik lett urrá.

HIREK

Scotus Viator

a magyarok iránti gyűlölettel elvakított angol újságíró Bukarestben legezett magát az oláh bojárok által, akiknek oly jó szolgálatakat tett éveken keresztül. Legelőbb megjelent az oláh kamarában is s ott nem mint vendég a karzaton foglalt helyet, hanem felvezették az elnöki emelvényre, hogy közelebb férközzenek hozzá, s témát adjanak neki legújabbán megírandó újságcikkéhez. Sőt Goga ur beszédet is mondott hozzá, beszélt az oláh haladtságról, demokráciáról és türelmről... Scotus Viator bizonyára ott is hasonló mértékben kultiválja az igazságot, mint Magyarországon valamikor, s természetesen, hogy a Daily Mail hasábjain nemsokára pompás cikkeket fogunk olvasni az oláh civilizációról, az oláh népjogokról és a magyarokkal szemben tanúsított oláh türelmességről... Stilszerű lesz és jellemző...

— Személyi hír. Dr Komlóssy Imre lapunk felelős főszerkesztője Budapestről hazatért és átvette a lap szerkesztését.

— Tiszti előléptetések. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a kormányzó Tóthváradyi Asbóth Istvánt ezredessé, Jászay Miklóst, Kunze Guszlávot alazredessé, Bánó Lehel, Ottrubay Károlyt őrnagyokká nevezi ki.

— Statárium a Felvidéken. A cséplésre vonatkozólag kiadott rendelet folytán a Felvidéken elégtelenség, sőt nyílt lázadás tört ki. Ennek következtében Déner tót miniszter Komárom, Győr, Esztergom városok egy részére, a lévai kerületre, Nógrád-, Abauj-Torna-, Zemplén-, Ungmegyék és Kassa város területére kihirdette a statáriumot.

— Lesz szén a cukorgyártáshoz. Az ideai cukorgyártási kampány zavartalan biztosítása érdekében az eniente által felajánlott 8000 vagon porosz szénből 2000 vaggont a cukorgyárak fognak minden valószínűség szerint átvenni. Ezenkívül kilátás van rá, hogy a csehek kokszot adnak a gyáraknak. A termelési évad eddig kedvezőnek ígérkezik és a répatermésről is jó hírek érkeztek. Amennyiben a helyzet nem romlik meg, a szükségletnek legalább a felét a belföld tudja előállítani. Az új árakra vonatkozólag még nem történt döntés. Az állami bányászat rendszerű a gyárakban megszűnt és az új kampányban már mindegyik a saját számlájára és kockázatára fog dolgozni.

— Felkértek a következő t. tisztek és tisztjelöltek, hogy lakcíkjukat a II. sz. tiszti igazságszolgálatnak (Darabos-u. 4.) saját érdekükben sürgősen jelentsék be: Bihari (Silbermann) László t. főhdgy., Árvay József t. hdgy., dr Elek Dezső npf. főhdgy., Kovács Dezső t. hdgy., Biró (Braun) Sándor t. hdgy., Szegedi István t. főhdgy., Scherer Dezső t. hdgy., Kondor Ferenc npf. főhdgy., dr Kajári Zoltán t. hdgy., Örm., Simonyi József gyógsz. fhdgy., Mátray István t. hdgy., Grassel Gyula t. fhdgy.

— A rendőrség kitélepitése. Mint annak idején megírtuk, az államrendőrség a városrendőrség épületét foglalta le magának. Felzárkóztatták az előjáróságot, valamint a mérnöki hivatalt, hogy költözzék ki az épületből. Az ügy a városi tanács elé került s minthogy a tanács nem tudott megfelelően intézkedni, felkérte Hubert Ottó kormánybiztos-főispánt, hogy a belügyminiszter elé vigye az épület kérdését. Hubert főispán pénteken Budapestre utazik és ez ügyben illetékes helyen megbeszéléseket fog folytatni. — A kormánybiztos egyébként több városi ügyet visz magával, többek közt a városi tisztviselők háborús éveinek beszámítására vonatkozó javaslatot.

— Vizsgálat a mátai biztos ellen. A mátai biztos jelentette a tanácsnak, hogy a Hortobágyról mindössze 6 boglya széna tünt el. Kérte maga ellen a fegyelmi vizsgálat megindítását. A tanács csupán vizsgálatot rendelt el a mátai biztos ellen.

— Hidmérleg az erdőmérnöki hivatalnak. A városi tanács az erdőmérnöki hivatalnak 15000 koronát utalványozott, hogy abból egy hidmérleget vásároljon, mellyel a télen a szennyek részére kiült kisebb mennyiségű fa kímélését eszközölje.

— A budapesti szerb követ. Budapestről jelentik, hogy a jugoszláv kormány budapesti követévé Sztojanov Bratisláv verseci ügyvédet nevezte ki.

— Németország lefoglalta a magyar értékpapirokat. Berlinből kapjuk azt a jelentést, hogy a német kormány a békeszerződésre hivatkozással elrendelte az orosz, török, osztrák magyar és elzászi értékpapírok lefoglalását. Az orosz részvények közül lefoglalták az orosz magánvasutak és villamosági vállalatok részvényeit, a török értékpapírok közül a Keleti Vasutat, az Anatóliai és a Bagdad-vasút részvényeit, míg a lefoglalt magyar értékek között szerepelnek többek között a Győr—Sopron—Ebenfurti Vasút s még két magyar magánvasút részvényei, végül a Dunagőzhajózási társaság részvényei. Az osztrák papírok közül a bécsi és a salzburgi helyi vasutak részvényei és egyéb lombard papírok szerepelnek.

— Az iparosok tiltakozása. Budapestről jelentik, hogy a Keresztény Iparos Szövetség a Károlyi-palota termében ülést tartott, amelyen tiltakoztak az ipari hitelszövetkezetekről szóló törvény benyújtása ellen. Határozati javaslatot fogadtak el, amit átadtak a jelenlévő Pálffy Dávid kormánybiztosnak, hogy a nemzetgyűlésnek terjessze elő.

— Angol-magyar filmszínház Rt. Husz millió korona alaptőkével új részvénytársaság alakult Budapesten ezzel a címmel: Angol-Magyar Filmszínház Részvénytársaság (British-Hungarian Film Theater Company Limited), amely a magyar filmkultúrának az angol és amerikai filmipar világpiacával szerez kapcsolatot. Az új vállalat lehetővé teszi majd a hazai filmszínházak műsorában a legművészeiből alkotások színrehozatalát, másrészt oly magyar filmek külföldön való bemutatását, melyek nemzeti szempontból reánk nézve felelő fontosak. Az alakuló közgyűlés elnöke Stead Alfréd ezredes, vezérigazgatóvá Vierter Ferencet, ügyvezető-igazgatóvá Szabó Ödön dr.-t választotta meg. Rajtuk kívül tagjai még az igazgatóságnak: Brandenstein Albert báró alvezredes, Hagenmacher Róbert, Kobelrausch Gyula udv. tanácsos, Koós Jenő dr és Yaxlay C. György.

— A járásbíró felügye. Böszörményi Béla kir. járásbíró fát kért a tanácstól. A kérelmet a tanács elutasította azzal, hogy a közelmúltban 1500 öl fát utalt ki a tisztviselők részére.

— Elfogott repülőgép. Budapestről táviratozzák, hogy a borsodmegyei Nagyvendégnél egy cseh katonai repülőgép fogságunkba jutott. A repülőgépen ültek Vetzek cseh főhadnagy és Oracek Rudolf tábori pilóta. A gép utasait Miskolcon, a gépet a leszállás helyén őrzik. A főhadnagy mára virradó éjjel szökést kísérelt meg, de az őrk ébersége folytán terve meghiúsult.

— Külföldi honosok jelentkezése. A belügyminisztérium rendelete szerint minden külföldi honos, aki az ország területén tartózkodik, összeírás céljából személyesen 15 napon belül jelentkezni tartozik és pedig Budapesten a főkapitányságnál, vidéken az államrendőrség működési területén az illetékes rendőrhatalóságnál (kapitányság), egyéb községekben a lakóhely szerint illetékes községi vagy körjegyzőnél.

— A népbiztosok bünpöre. Budapestről jelentik, hogy a népbiztosok mai tárgyalásán Kalmár Henrik kihallgatását fejezték be, majd Kelen József kihallgatását kezdték meg, aki szintén nem érzi magát bűnösnek. A tárgyalást folytatják.

— Ki tud róla? Ezelőtt 35 esztendővel a debreceni főiskola egyik jeles növendéke (Kállay István?) kivándorolt Oroszországba, ott operatőrnek lett, megnősült és Tiflisben 1889-ben született Kállay István Artur nevű fia, akit a háború kitörésekor (1914) Péterváron internáltak, 1918-ban pedig, mint tudóbeteget Duna-bu gba szállították, hogy onnan haza irányítsák, mint magyar állatlót, ott nyoma veszett. Ki tud róla?

— Sertéspesztis és orbánc. Kabán a sertéspesztis, hajduánáson a sertésorbánc lépett föl járványos jelleggel. Az eddigi kár is tekintélyes. Viszont megszűnt Püspökladányban a lépfene, Földesen pedig a lórüh.

KIS HIREK

Pozsonyban betiltották a Presburger Zeitungot, mert a cseh legionáriusok garázdálkodásait szóvá tette... Ilyen a cseh-sajtószabadság!

Római követünk, Nemes Antal gróf Budapestre érkezett aktacsomókkal a hóna alatt. Vajjon mi lehet azokban?

Prágában botrányról beszélnek a zsebrákok, mert a rózsahegy-i tótok az ottani papirgyár elnökévé nem cseh kormányfőfiakat, hanem Rakovszky Istvánt a magyar nemzetgyűlés elnökét választották meg... Igazán botrány, hogy a felvidéki tótok mégis csak hozzánk huznak...

Kapálóznak a mozisok az államosítás ellen... Érthető. Államosítás után nem lesz tollasodás a 6000 méteres Elbukott leányból.

Az elkommunizált Közuti villamossal tárgyalásokat kezdett a kormány az üzem visszavételéről.

A Hazánk című keresztény hétfelap első számában a Kárpátok népének imáját közli: „A Magas-Tátrában cikázik a villám, Bátorország testvérek! Pusztul a cseh véreb, Szlovák ujra vidám!”

Az új cseh adótörvény még a gyümölcsöt is megadóztatja. Egy barackfa után 10 cseh koronát kell fizetni...

— A lapok utcai árusítása. A kormánynak a sajtótermékek házaló és utcai terjesztését szabályozó újabb rendelete szerint a hírlapok és folyóiratok házaló és utcai terjesztése reggeli 6 órától, vasárnaponként d. u. 7 óráig, más napokon pedig a mindenkori hivatalos záróráig van megengedve.

— Előzetes jelentés. Adorján Ödön a napokban megszűnt „Arany Szinpad” igazgatója ki a „Sátán maszkija” c. dramolettel emlékeztet nagy sikert aratott f. hó 24-én szombaton este fél 9 órákor új attrakciókkal és egész új művészgárdával a „Magyar Világ” kávéházban (Petőfi-tér 9) kezdi meg előadásainak sorozatát. Bővebbet a falragaszokon.

A técsői fatelep. Az Östermelő rt. técsői fatelepén a román megszállás alatt szünetelt a munka. A békeszerződés egész Ruszkakrajnát Cseh-szlovákiának ítélte oda és a legutóbbi napokban a cseh-szlovák kormány átvette Ruszkakrajnának azon részét is az uralmat, melyet eddig a románok tartottak megszállva. Ily módon Técső is cseh-szlovák uralom alá került és minthogy a termelési feltételek ezáltal lényegesen javultak, az Östermelő elhatározta, hogy técsői fatelepén úgy a fakitermelést, mint a kitermelt fa leszállítását újból megkezdi. Az Östermelő egyik igazgatója a napokban Técsőre utazik a fatelep üzembehelyezése végett.

— Mégis mozgósítottak az oláhok. Londonból jelentik hogy a román kormány hivatalos cáfolatával szemben a „Times” jul. 16. száma közli, a román katonai felhívást, mely szerint az 1899. és idősebb román katonai korosztályok jul. 29-ig csapattestekhez bevonulni tartoznak.

— Páris békét akar. Párisi szikratávirat jelenti, hogy a legfelsőbb tanács mindent megtesz, hogy Jugoszlávia és Olaszország között fennálló ellentéteket békésen elhárítsa el. Kilátás van rá, hogy sikerül konkrét javaslatok alapján megegyezést létre hozni.

— A városi előjáróság a városi közigazgatási ügyeknek a m. kir. államrendőrségtől szétválasztása folytán ideiglenesen megszervezetett és működését megkezdte. Egyelőre a rendőrségi épület alább megjelölt helyiségeiben intéztetnek az itt felsorolt városi közigazgatási ügyek és pedig: 1, földszint 27 sz. alatt iktatás. 2, földszint 30 sz. alatt kiadás. 3, földszint 37 és 38 sz. alatt közegészség ügyek az összes közigazgatási ügyek és a mezőrendőri erdei kihágások. 4, földszint 41 és 42 sz. a. a mezőgazdasági és állategészségügyi ügyek. 5, földszint 46 sz. alatt a mezőgazdasági és állategészségügyi ügyek. 5, földszint 46 sz. a. a vásár ügyek. 6, I. emelet 56 sz. alatt az iparügyek, iskola mulasztási ügyek és a községi bíráskodás. Rostás István s. k. a városi előjáróság vezetésével megbízott városi főkapitány.

— Levotta halálának százéves évfordulója. Augusztus tizedikén lesz 100 esztendeje annak, hogy a magyar műzene atyja és megteremtője *iszépfalvi Lavotta János a zemplénmegyei Tályán meghalt.* Az évfordulót a Területvédő Liga az elmúlt vasárnap ünnepelte meg Tályán s évzredes kulturánk büszke fenségességét hirdelve adózott Lavotta emlékének. Lavottaéknak, akiknek elődei az igricek, hegedősök, Tinódiak s aki Csokonai barátsága mellett színházi karmesterkedett egy időben Debrecenben...

— Sok az elmebeteg. A közkegyorsó igazgatója megkereste a városi tanácsot, hogy a trachomás osztály betegeit a szegényházban helyeztesse el, mert az elmebeteg osztályon már is 4 elmebajossal van több, mint szabály szerint lehetne és ha közveszélyes elmebeteget hoznak, nincs számára hely. A tanács, mielőtt döntene, meghallgatja a f. főorvos szks. véleményét.

— Iparengedély kell a faszobrászoknak. A kereskedelemügyi miniszter értesítette a várost, hogy a faszobrászatot iparengedélyhez költötte.

— Az egyesületek biztosítóka. A világi-tási bizottság javaslatára a városi tanács kimondta, hogy az egyesületek tartoznak 500 korona biztosítékot letenni a világi-tási költségek biztosítására. Azért van szükség erre, mert a Csokonai színház átengedésének eseteiben nagyon nehéz volt bevasátni a világi-tási számlát az egyesületeken.

— Rendőri hírek. *Elítélt kommunista: Biró Albert* debreceni lakos lakásán bűnügyi feljelentés alapján elrendelték a házkutatást, mely alkalommal a rendőrség nagymennyiségű kommunista röpiratot és nyomtatványt talált. Ezért Birót előállították és a rendőrség 30 napi elzárásra és 300 kor. pénzbüntetésre, azonkívül Debrecen területéről kiállításal büntette. Egyben elrendelték a büntetés kitöltése után illetőségi helyére való toloncolást. — *Baleset: Slágya Erzsébet* Franciska 31 sz. alatti lakos balkezén három ujját elszakított a cséplőgép. Sérülésével beszállították a közkegyorsóba. — *Boxolók: özv. Gubics Istvánné és Tóth Ferencné* debreceni lakosok előállították a rendőrségen, azért mert 25 kg. szenet gyűjtöttek a máv. fűtőház közelében. A rendőrség megindította az eljárást, hogy vajon a szén legális uton került-e a fentnevezettek birtokába.

— *Nyolc koronáért ujjalakítom nyakkendőt.* Rákóczi 23.

Bajban vannak a bojárok

Budapest, július 20. (Nemz. St. tel. jel.) Ámbár a románok hivatalosan nem rendelték el a sorozást, mégis mindent megtettek az előkészületekre. Temesváron falragaszok jelentek meg, amelyek felszólítják a román népet, hogy hűségesen tartson ki, ha esetleg megpróbáltatások következnek is a román népre, mert az orosz veszedelmén kívül a bolgárok is fegyverkeznek és az elkecsereedett magyarság is támaszra készül.

Lengyel helyzet

Varsó, július 20. (Nemz. St. tel. jel.) A lengyel kormány helyzete megszilárdult. A közrend és rendbiztonság fenntartására önkéntes miliciát terveznek.

SPORT

A kerületi bajnokság döntője a DVSC és DTE csapata között. Debrecen város két nagy rivális csapata, mint a debreceni alosztály első két helyezettje fog csütörtökön találkozni a DKASE pályán a keletmagyarországi kerület bajnoki címért és a 11 ezüst éremért. Mindkét csapat erősen készül e nagy napra s így még jóslni is nehéz az eredményt. Mindenesetre ha a DVSC teljes formáját kijátsza a mérkőzést megfogja nyerni. Kiss Menyhért III. f. szöv. bíró, a testület titkára vezeti a mérkőzést.

Színház

Színházi és mozgósínházi irodák jelentése.

* *Farsangtündére* nagy sikerű operett ma Tisza Karola felléptével kerül színre. A „Baj van!” című sláger táncoszáma nagy népszerűsége tette szert. Az idei szezonban ezúttal utoljára adják a Farsangtündérét.

* *Csókibakter* operett bemutató csütörtökön lesz. A szép zenéjű operett főszerepeit Tisza Karola és Kormos játszák.

* *Cirkuszapachok* amerikai kalandor történet 4 részben 30 felvonásban, a világ legizgalmasabb bravurjait adja. Ez a csoda film Bécs legnagyobb mozijában a Cirkusz Buschban hat héten keresztül telt házakat vonzott. A szereplők Amerika legjobb artistái bámulatos produkciókat nyújtanak, a rendezés felülmúl minden eddig látottakat. — Bemutatja ma az Urania. Jegyelővétel.

* *Golgotha* tragédia 6 felvonásban ma utoljára az Apollóban.

Törvénykezés

— A sámsóni kommunista vezér. Ma vont a felelősségre a törvényszék gyorsított ötös tanácsa *Szűcs Andor* elnöklété alatt *Szűcs József* hajdusámsóni kerékgyártót, az ottani volt munkástanács tagját izgatás bűntette miatt. Szűcs a községhezán olyan kijelentéseket tett, hogy nincs magántulajdon, nem ismer bünt. aki nem kommunista, az rongy stb. A törvényszék a tanak vallomása alapján *Gergics főügyész* vádbeszéde után 2 évi börtönrre ítélte, de ebből 8 hónapot kitöltöttnek vett.

APOLLO	URANIA
Szerda Golgotha Tragédia 5 felvonásban. Főszereplők: Leontine Kühnberg Bruno Decarli Előadások 7 és 9-kor.	Szerda—Vasárnap nap Cirkuszapachok Amerikai kalandor történet 4 részben 30 felv. Előadások 7 és 9-kor

Felhívjuk a helybeli cserépfedő szakiparosokat, hogy az egyetemi építkezéseknél szükséges cserépfedő javítási munkák készítésére jelentkezzenek ajánlattételre. Határidő: 1920. július 23. (Vilmos császár körut.)

Építésvezetőség.

A „HAJDUFÖLD” pol. napilap keres ügyes agilis megbízható kiadóhivatalvezetőt
Az állás azonnal elfoglalható. Fizetés meg egyezős s-rint.

Hirdetmény

A m. kir. Belügyminiszter 9018—1920. sz. rend. folytán Hajdu vármegye közig. bizottsága 573—920. kib. sz. véghatározatával elrendelte a vármegyei tisztviselők és alkalmazottak ellen az igazolási eljárást. Ennélfogva felhivatnak mindazok, akiknek a vármegyei tisztviselők és alkalmazottak bármelyik tagja ellen a kommunizmus és a román megszállás alatt hazafias magatartása ellen kifogása van, hogy kifogását ténybeli adatokkal ellátva írólyó évi aug. hó 15-ig Orosz Endre kiküldött köz-igazg. biz. taghoz (Miklós-utca 15. szám, keresztépület) naponta 8—10 óra között beadni vagy posta útján hozzájuttatni sziveskedjenek. Debrecen, 1920. júl. 20.

Felhívás

Felhivatnak a Margit-fürdői barakk ügyben érdekelt ács és kőműves iparosok, hogy szerdán este 6 órakor az Ipartestület helyiségében tartandó értekezleten megjelenni sziveskedjenek.

Az intéző bizottság.

Kiadja:

MAGYAR NEMZETI KÖNYV- ÉS LAPKIADÓVALL. R.-T.

Nyomatott a Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadóállalat nyomdájában Debrecen, Ferenc József-ut 59.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Asztalkonyhák,
(sparhet) 1 és 2 sűtővel
díszes kivitelben jutányos
árban Király Imre Jaka-
tosnál, Hadházi-ut 13. sz.
Arpád-tér.

Használt
trakkok és smokingok jó
állapotban megvételnek
Koros Sándor cégnél —
Piac-u. 69.

Francia nyelvet
leggyakorlatiasabb mód-
szerrel tanítok. Cím a
kiadóban.

**Bélyeggyűjtemény véső-
intézet**
PAULÓ I.
Batthyányi-u. 22.
Telefon: 1365.

Koros Sándor
Férfi-szabó üzletében Piac-u. 69.
Férfi készítésű elegáns férfi
öltönyök kaphatók.

Egyedül

álító árva, komoly szerény
urilányt, mely jó lelkű
uri család fogadná örökbe
Cím a kiadóban.

37-es uj

fél női cipő eladó. Meg-
tekinthető Rákóczi-u. 52.

Eladó

a Sámsoni uton a Bójer-
féle nagy ház mellett há-
rom házhely 300—300
négyzetméter. É tekez-
hetni Gazdák Bankjánál
Kossuth-u. 17.

Felcs-bérlésre

keresek 3—500 hold földet,
szőlő és gyümölcsös
kertet. Ugyanott 9
hektó bor eladó. Eötvös-
utca 7. sz.

FORGÁCS I.

Művészi, Rádógos-utca.

Földhaszonbérleti hirdetmény

A nagyváradi lat. szert. káptalan tulajdonát képező Csökmő község (Bihar vármegye, Berettyóújfalui járás) határában fekvő kb. 1778 kat. hold kiterjedésű „Kórossziget” elnevezésű mezőgazdasági birtoka 1920. október 1-től kezdődő 12 évre haszonbérbe adatik.

A legalább 20 százalék bánatpénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlatok a nagyváradi lat. szert. káptalani uradalom főtiszt hivatalához (Darusziget, u. p. Kópuszta, Bihar vármegye) 1920. augusztus 15-ig beadandók.

A részletes haszonbérleti feltételek ugyanott beszerezhetők.

Darusziget, 1920. július 10.

Ringelmann Lajos
uradalmi főtiszt.

**Kovács és Kazánszenet, Akác
műfat, Romancementet, Tüzi-
fát vagon-tételben és méter-
mázsáknént azonnali szállí-
tásra ajánlok**

Polyánszky Oroszt tüzfifa és szén-
kereskedő
Szoboszlai-ut 1. sz. Miklós-utca végén.
Vidéki rendelést is eszközölk.

Paradicsom,

kg.-ként 4 K, csemege tengeri csövenként
50 fillér, zöld bab kg.-ként 1 K és egyéb
zöldségféle naponta nagyobb mennyiségben is
kapható

Macsi uradalom zöldségüzletében
(Halvan-u. 1. szám.)

Naptártömb 1920. évre mintegy
10—15 db kapható
lapunk kiadóhivatalában.

Gazdák figyelmébe.

A vetésterületi bejelentések a városi liszt-
irodában vannak közszemlére kitéve.

Amennyiben egyesek tényleges vetésterü-
leteiknél bármi okból kevesebbet jelentettek
volna be, felhívjuk az illető érdekelteket, hogy
be nem jelentett, illetve eltitkolt vetésterületet
pótlólag 3 napon belül a városi lisztiro-
dában a törvényes következmények terhe mel-
lett jelentésük be.

Debrecen, 1920. július 19.

Közélemezési ügyosztály.